

## RIZNICA ŽIVOT(VOR)NE MUDROSTI

(Prikaz je namijenjen kao predgovor zbirci pjesama  
*Iz života za život II. fra Karla Lovrića*)

Upoznao sam mnoge hercegovačke fratre. Prvi je bio fra Rufin Šilić. U državi koju nisam volio služio sam vojni rok s genijalnim fra Serafinom Hrkaćem. Kasnije sam upoznao fra Šitu Ćorića, fra Andriju Nikića, fra Žarka Ilića, fra Ivana Dugandžića, fra Tomislava Pervana, fra Marija Knezovića, fra Marinka Šakotu i mnoge druge, dobre i drage hercegovačke fratre. „Još ih ima, al je dugo štenje. Svima njima ja nosim poštenje.” – rekao bi pjesnik, franjevac, mučenik fra Filip Grabovac. Mnoge sam upoznao po njihovim radovima u *Glasniku mira* i drugdje. U te, mojim očima nepoznate, ali duhu i umu poznate spada i fra Karlo Lovrić, koji me već dugo hrani raskošnom život(vor)nom mudrošću. Ovim predgovorom novoj fra Karlovoj knjizi želim njemu zahvaliti, a tebe, vrli štiotče, kako bi rekli naši stariji pisci, potaknuti da se prigneš ovom bistrom izvoru „žive vode koja struju u život vječni”, „piješ”, krijepiš, obogaćuješ svoj duh i srce vjerom, ljubavi i nadom, istinom, pravdom i mirom. Fra Karlova knjiga je pjesnički putokaz kako živjeti po Božju, u ljubavi i miru sa svima, i ući u radost Gospodara svoga.

Fra Karlo Lovrić je nedavno objavio knjigu *Iz života za život*. Njegova nova knjiga svojevrsni je nastavak istoimene prve. Nova ima dodatak II. da bi se razlikovala od prve: *Iz života za život II*.

Knjiga fra Karla Lovrića *Iz života za život II*. sastoji se od ovih poglavlja:

- I. KORONAVIRUS HARA – 10 pjesama
- II. PRIJATELJSKI BLAGOSLOV – 11 pjesama
- III. GUSLE MOJE, DAVORIJO STARA, VODITE ME SADA DO FRATARA – 14 pjesama
- IV. KRUNICA NA BRDU – 7 pjesama
- V. KAD DUHOVNI ŽIVOTI SE RUŠE – 11 pjesama

VI. SVAKIDAŠNJE ZGODE – 4 pjesme

VII. MUDAR BUDI – 13 pjesama

Ukupno ima 70 pjesama.

Fra Karlo je bio gorljivi pastir, svećenik. Veći dio radnoga vijeka radio je u Švicarskoj: otvarao i vodio mnoge hrvatske katoličke misije, zauzimao se za hrvatske dopunske škole. Radio je s mladima i stari(ji)ma. Družio se sa svojim narodom službeno i privatno. Nastojao je na sve načine prodrijeti do njihova srca i uma, otvoriti ih Radosnoj vijesti. Upoznao je sve njihove muke, radovao se i plakao s njima. Godine 1975. (u 34. godini) pokušao je na još jedan način uzdizati svoje ljude: pjesmom uglavnom u desetercu, ali i osmercu i sedmercu. Na to ga je primjerom i riječju potakao subrat fra Ivan Dugandžić, svojom pjesmom *Drugovi*, koji je, kako fra Karlo skromno prizna, nadareniji za pjesmu. Nije to bilo slučajno. Pjesme u narodnom stilu upijao je s majčinim mlijekom. Takvim su pjesmama franjevci nekoć velike provincije, gotovo od Budima do Jadrana, odgajali svoj narod. Fra Andrija Kačić Miošić čitao se uz prelo u svakoj hrvatskoj kući. (I ja sam u osnovnoj školi iz takvih dviju pjesmarica upoznao mnoge svece i hrvatske velikane. Bila je to knjiga *Zvijezde Srca Isusova* Milana Pavelića i *Razgovor ugodni naroda hrvatskoga* Zvonimira Fržopa.) Takve su se pjesme stoljećima pjevale i uz gusle. U tome je zacijelo i fra Karlo uživao. Zato su gusle ušle u naslov III. poglavlja. Koliko god fra Karlo ima pjesničkoga dara, on kaže da je morao uložiti puno truda u oblikovanju pjesama, osobito prvih. Treba dobro paziti na ritam i rimu i u to upakirati svoju po(r)uku. Nije mu ni nakraj pameti bilo da uđe u antologiju hrvatskoga pjesništva, nego da odgaja, uči, upućuje i potiče svoj narod na dobro. Taj se je način pokazao vrlo učinkovitim pa je to nastavio i kad se vratio u Hercegovinu.

Njegovi su likovi od djeteta do slomljena starca, djeca i odrasli, muški i ženske, glasoviti i nepoznati ljudi, učeni i neuki.

Mnoge su pjesme posvećene konkretnim ljudima u vezi s nekim događajem (krštenjem, prvom svetom pričesti, ređenjem, mladom misom ...), obljetnicom (svećeništva, zavjeta, ženidbe ...). Tu spominje središnju osobu zbivanja, slavlja i druge osobe koje su u vezi s tim. Kad govori o vrlinama, s ponosom ističe i osobe kao uzore. Ali kad govori o

manama, grijesima, ovisnostima (pijanstvu, bludništvu, preljubu, kocki ...), ne spominje osobe, ali i njih vješto koristi kao vjerodostojne svjedoke da takav život ne valja. Nenametljivo nam dočarava idealne likove skladna života (*Lijepo ponašanje*).

Tema mnogih pjesama je „poganka” korona, ali fra Karlo otkriva i dobre strane njezine pojave (poticaj na duhovnu obnovu, kršćansku dosljednost, mudrost, spremnost, pomaganje drugima). Ponegdje nas korona kori kako ne živimo dosljedno svojoj vjeri i poučava nas kako bismo trebali živjeti, a fra Karlo je onda dopunjava svojom poukom.

Fra Karlo je rođen u Uzarićima, Široki Brijeg, 2. prosinca 1941. Imao je sreću kao dijete upoznati zabranjenu istinu koliko god bilo teško skoro pet desetljeća slušati komunističke laži i ne kriknuti istinu iz dubine srca. Znao je za ubijene fratre i druge nevine ljude u Širokom Brijegu, Mostaru i drugdje. Znao je i za Bleiburšku tragediju Hrvata i brojne jame. Nekoliko je pjesama posvećeno tim temama. Težak je bio život Hrvata na tim prostorima, a mučeništvo je bilo gotovo trajno obilježje. Mogli bismo se s Ujevićem (u pjesmi *Hrvatskim mučenicima*) upitati: „O, gdje je plod od vašeg slavnog sjemena i da li kojim plodom krvca vaša rodi ...?!” Hvala Bogu, plodova ima i teško ih je ne vidjeti. Plod toga su toliki Bogu, Crkvi i narodu nesebično predani i radišni fratri i brojni drugi ljudi iz toga kraja, pa i Međugorje. Vjerujem da je i Međugorje plod spašenjske Krv Kristove i naše višestoljetne žrtve i mučeništva za krst častni i slobodu zlatnu. Parafrazirat ću onu Tertulijanovu misao: „Krv mučenika sjeme je novih kršćana.” **Nevina krv hercegovačkih fratara sjeme je novih fratara.** Nećemo pogriješiti ako umjesto fratara stavimo i Hrvata ako se i mi trgnemo i neopozivo opredijelimo za ŽIVOT, SREĆU i BLAGO-SLOV, što nam Bog velikodušno nudi.

Plod toga je i naš fra Karlo. On se kao momčić opredijelio za Put, Istinu i Život, tj. za Krista. Zna dobro da je to trnovit put, što ističe u pjesmi *Mladomisnik fra Luka Ćorić*:

„Da Bog nudi ministarske klupe,  
brojne Njega slijedile bi trupe.  
Isus svoje učenike budi  
i svakome kalež patnje nudi.

I iz toga kaleža tko pije,  
poziv Njegov pravo razumije.”

Naravno da se je fra Karlo silno radovao raspadu Jugoslavije i bezbožnoga komunističkog sustava i stvaranju samostalne Hrvatske. To je vrlo lijepo oblikovao u pjesmi *Aukcija slika*:

„Hvala Bogu i ljubavi bratskoj,  
hvala našoj državi Hrvatskoj.”

Hvala našem fra Karlu na ovoj lijepoj pjesmarici, riznici život(vor)ne mudrosti.

A ti, dragi čitatelju, uzmi je i rasti u mudrosti, ljubavi i milosti. Bog te blagoslovio! Neka te Gospa u životu prati i zaogrne te plaštem svoje majčinske ljubavi!

**red. prof. dr. sc. Mile Mamić**